

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2023-03-27	1	Sari Roponen	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Skärgårdsreservaten (Ringsö) inom projektet LIFE RestoRED LIFE19 NAT/SE000172

Summary

This document provides a brief overview of the measures that will take place in the LIFE RestoRED project at the N2000 site Skärgårdsreservaten (Ringsö). Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Om Projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom N2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Södermanlands län. Läs mer om projektet på webbplatsen [Startsida - LIFE RestoRED](#)

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE0220129 Skärgårdsreservaten

Naturresevat: Ringsö NR 2001932

Län: Södermanlands län

Kommun: Nyköping

Förvaltare/kontaktperson på Länsstyrelsen: Robin Pettersson/Sari Roponen

Koordinater för restaureringsområde: 33V 641811 6514678 UTM

Beskrivning av objektet

Kännetecknande för Ringsö är de många nord-sydgående bergsryggarna med mellanliggande sänkor. Bergsryggarna består av gnejsgranit, men mer lättvittrad diabas förekommer också vilket ger förutsättningar för en flora med krav på mindre sura förhållanden. Sänkorna täcks av leror. Ön är bitvis starkt kuperad. Hällmark och klippor karakteriserar stora delar av ön. Betesdrift har påverkat de flesta naturtyperna på ön – gläntor med hävdgynnad flora förekommer inte sällan i skogsmiljön. Även skogsbruket har satt sina spår – riktigt gammal skog är idag ovanlig men barrskog dominerar över större delen av ön. Längs stränder och i höjdlägen finns hällmarkstallskog av relativt hög ålder. En örtrikare typ av skog där gran är tongivande förekommer på flera ställen, bl. a väster om Skebol, centralt på Marsholmen och väster om Ringsö gård. Ett naturskogsartat parti med knotiga tallar, torrakor och lågor finns sydost om Sandrevlarna i söder. I fuktiga sänkor i barrskogsmiljön breder frodiga alkärr ut sig. Alkärr förekommer även längs stränderna – t ex i nordväst vid Västervarpen. Jordbruksmark med mer eller mindre artrika betesmarker finns kring Ringsö gård, Olsbo, Kullbo, Hummelvik och Skebol. Längst i söder är stränderna sandiga och hyser en intressant flora. Två av Ringsös små vikar har genom naturliga processer, i olika grad, avskilts från Östersjön och bildat laguner. De längst i söder belägna Sandrevlarna avsnördes från Östersjön för knappt hundra år sedan och utgör nu Ringsö-arkipelagens enda insjö. Men den hyser fortfarande både söt- och saltvattensarter. Öster om Ringsö ligger Bergö och precis som namnet antyder reser sig branta bergväggar längs öns sidor. Skogen är barrdominerad och till stora delar orörd och gammal. De högt liggande bergytorna har en gles klippvegetation medan det i lägre belägna delar utbreder sig trädklädda myrar. Bergö är fågelskyddsområde.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade naturtyperna och arterna så att området bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet och länet. För delområdena inom Natura 2000-området Skärgårdsreservaten innebär detta syfte främst att bevara ett särpräglat skärgårdslandskap med både inner- och ytterskärgård, stora vattenområden, öar och skär, klippor, stränder av olika slag, orörda skogar, artrika betesmarker och slätterängar och den övriga artrikedomen – inte minst i form av en stor gråsälpopulation och en lång rad skyddsvärda fåglar.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I det här området ska naturtypen 6410 ges en stärkt ekologisk status genom att gallring och slåtter utförs på området. Vid slutet av projektet ska 0,4 ha, nu vass- och klibbalbevuxen strandäng, restaurerats till naturtypen 6410. Idag finns bara små ytor av den tidigare sandstranden kvar bakom en ridå av klibbal. Pollinatörer ska bl.a. gynnas genom att öka arealen av solbelyst sandstrandskant när klibbalen tas bort. Depåer för död ved skapas för att gynna rik biologisk mångfald t ex av svampar och vedlevande insekter. Tillgängligheten förbättras genom att det blir enklare vandra vid strandängen och friluftsliv främjas genom att vacker vy mot havet skapas genom borttagning av vass och klibbal. Framtida skötsel av området kommer att vara ordnad genom miljöstud. Allmänheten och sakägare ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning.

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000 naturtyp (namn)	Areal (ha)
6410	Fuktängar med blåttåtel och starr	0,4

Åtgärder som är aktuella i N2000-området Skärgårdsreservaten (Ringsö)

Tabell 2 Planerad omfattning

Action	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal
C1.1	Röjning och avverkning		0,4	
C1.3	Restaureringsslätter		0,4	
D1	Fotodokumentation			1
D2.1	Uppföljning av naturtyper			1
D5.2	Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare			1
D5.3	Planering och utvärdering av skapande av död ved			1
E1.1	Obligatorisk projektskytt			1

Beskrivning av åtgärderna

Action C1.1 Röjning och avverkning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning: 0,4 ha

Röjning och avverkning av klibbal vid stranden. Skötselplan, fastställd 1980, beskriver området som sandstrand och att här fanns bl.a. den för trakten ovanliga sandstarren. Enligt markägaren har området varit sandstrand under 70-talet men är nu igenvuxen med både vass och en del klibbal. Syftet är att ta bort igenväxningsvegetationen och att området ska utvecklas till fuktäng naturtyp 6410. Manuell avverkning av klibbal. Allt material ska föras bort från slätterytan och läggas i kompost/brännas på anvisad plats.

Action C1.3 Restaureringsslätter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2027-08-31

Genomförs:

Beskrivning:

Slätter med slätterbalk/lie 0,4 ha. Arealen av igenvuxen strandäng är dock större och kan gärna utökas om ekonomin tillåter. Ytan är relativt jämn, men enstaka lite större stenar kan finnas (observerades under besöket 2022-09-14). Under den första slättern ska ytan slättras försiktigt och eventuella stenar tas bort. Huvudsakligen vassborttagning. Slätterbalk kan transporteras från Kuggviken enligt markägaren. Detta bör dock undersökas lite noggrannare innan arbetets början. Området saknar goda vägförbindelser men det finns små stigar i skogen. Strandens mycket långgrund vilket hindrar angöring med båt. Allt avslaget material samlas ihop och tas bort från slättermarken. Hästar och hjortar betar i området och kan bidra med bete efter restaureringen.

Action D1. Fotopunkter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder. Fotopunkterna finns utmärkta på karta nedan (*publiceras senare*). Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#)

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs:

Beskrivning:

Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats. Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen, eller en särskild inventerare. Data från genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK. Statusbedömning i ansökan 2021–03: Enligt LIFE Geodatabas:

NNK: Naturtyp status Icke fullgod Natura-naturtyp

Målbild:

NNK: Förändring Faktiskt förändring av bevarandestatus/naturtypsareal

6410 Fuktängar med blåttätel och starr 0,4 ha**Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare**

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

I samband med restaureringsåtgärder kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. Solbelysta sandremsor kommer att tillskapas och öppnas upp när skuggande klibbals vegetation tas bort inom området. (*Åtgärderna finns utmärkta på kartor nedan, publiceras senare*).

För planeringen av pollinerarnas miljö har projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Resultaten kommer publiceras på projektets webbplats [Startsida - LIFE RestoRED](#) och Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Action D5.3 Planering och utvärdering av skapande av död ved

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

I samband med avverkning av träd inom action C.1 kommer död ved att skapas. Högar med stockar och rishögar kommer att finnas inom området som faunadepåer. (*Åtgärderna finns utmärkta på kartor nedan, publiceras senare*). För planeringen av vilken död ved som ska skapas har projektets checklista använts och efter genomförd avverkning kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

En skylt som beskriver projektets arbete kommer att sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på kartan (se detaljkarta s. 8).

Kartor

Bild 1 Översiktskarta, N2000-området Skärgårdsreservaten (Ringsö) Overview for the site Skärgårdsreservaten (Ringsö)

Bild 2 Detaljkarta, åtgärder som genomförs i projektet.
Detailed map for measures in the project.

LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program. Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt. Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats: <https://ec.europa.eu/easme/en/life>